

Tematisk tillägg till ÖP om Vindbruk Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen är en sammanställning av de yttranden som inkommit under samrådet. Ambitionen är att sammanfatta återge de synpunkter som svarslämnarna har anfört och återge kommunens syn på dessa. Samrådsredogörelsen utgör underlag för beslut om utställning av planen.

Statliga intressen

Länsstyrelsen Västra Götalands län

Biläggs.

Kommentar:

Allmänt om förslaget

Som länsstyrelsen noterat ger utpekade områden möjlighet till en stor utbyggnad av vindkraft inom Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner, detta trots att inga områden inom kommunerna ansetts vara så goda för vindbruk att de utgör ett nationellt intresse.

Kommunen har helhetsansvaret för den fysiska planeringen. Kommunernas uppfattning, baserad på erfarenheter från andra delar av landet, är att vindkraftverk kan ha en mycket stor påverkan på sin omgivning och på landskapet som helhet. Avsikten med planen är att redovisa de områden där stora vindkraftverk, vid en samlad bedömning kan anses vara en lämplig markanvändning och koncentrera dem där. Utanför dessa områden avses vindkraft endast medges i sådan omfattning att de inte kan anses ge någon större påverkan på landskapet i stort. Energieffektivitet är i sådana lägen underordnad andra värden som kommunen bevakar i den fysiska planeringen.

I ljuset av kommunernas minskade juridiska ansvar för att utreda och reglera vindkraftverk har riktlinjerna i översiktsplanen reviderats.

Kap 2.

Områden i Töreboda och Gullspångs kommuner utgörs huvudsakligen av utmarker. Inom områdena kan finnas odokumenterade värdefulla kulturmiljöer, men sannolikheten att de påverkar utbyggnad bedöms som relativt liten. Fornlämningar skyddas av kulturminneslagen. Exploatering inom lämpliga områden förutsätts ske i stor skala. Sådana

exploateringar kommer inte att behandlas inom ramen för kommunal myndighetsutövning. Kommunen förutsätter att länsstyrelsen tar erforderlig hänsyn till såväl värdefull kulturmiljö som fornminnen vid tillståndsprövning.

Planen revideras med hänsyn till de förändringar i lagstiftning som infördes 1 aug 2009. Se kapitel 4.

Illustrationerna är generella och gäller alla typer av vindkraftverk. Höjden avspeglar att det oftare är rimligt att begära in specifika fotomontage och annat material för att bedöma landskapspåverkan i större projekt än i mindre. Resonemanget är därmed till mest stöd vid bedömning av exploateringar med mindre verk.

Kap 3. & Kap 4.

Planen tar utgångspunkt i att det inom det tre kommunerna finns stora markområden men att vindkraftverk också har en stor omgivningspåverkan. Kommunernas uppfattning är att erfarenhet från andra delar av landet visar att med en spridd utbyggnad av vindkraft kan även ett mindre antal verk få en stor påverkan på landskapet och ge upphov till störningar i ett stort område. Avsikten med analyserna i kapitel 3 och förslagen i kapitel 4 är således att koncentrera vindkraftutbyggnaden till de områden där den är mest lämplig.

Samtidigt sker vindkraftutbyggnaden i Sverige i två skalor. Utöver utbyggnaden av storskaliga vindkraftparker, i avsikt att sälja ström till den allmänna elmarknaden, finns en mindre, små- eller mellanskalig utbyggnad där verksägaren själv nyttjar en stor del av den tillverkade strömmen. Denna utbyggnad avses kunna ske även utanför de områden som pekats ut som lämpliga.

Riktlinjerna utanför utpekade områden har revideras i enlighet med kommunernas minskade juridiska ansvar för att utreda och reglera vindkraftverk. I samband med revideringen har två lämpliga områden tillkommit och två ej lämpliga områden har utvidgats.

Kap 5

Vindbruk är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, som sådant är det naturligt att såväl riktlinjer som konsekvensbeskrivningar hålls på en översiktligt nivå. Inför varje etablering kommer det att ställas krav på mer specifika konsekvensbedömningar. Inom de utpekade områdena är kommunernas avsikt att etableringar skall vara av den storlek att det krävs tillstånd enligt Miljöbalken. I de ärendena förutsätter kommunerna att länsstyrelsen kräver in konsekvensbeskrivningar i erforderlig omfattning.

Naturmiljö och djurliv

Artskydd, nyckelbiotoper, lövskogsobjekt, lokala våtmarker mm är exempel på lokala förhållanden som bäst behandlas i samband med exploatering. Sådana objekt finns troligen inom utpekade lämpliga områden. Hänsyn till dessa tas i samband med att verkens och tillfartsvägarnas exakta placering bestäms.

Angående örn och flyttande fåglar så har ett antal olika utredningar genomförts inom området mellan Väneren och Skagern. Kommunen ser inte att ytterligare utredningar kan göras inom ramen för den översiktsplanen.

Angående tjäderpopulation kring Karsmossen och biotopskyddsområden söder om Spåsjön har område B minskats i omfattning. Området innefattar inte längre det blivande biotopskyddsområdet och omfattar endast en mindre del av det område skogsstyrelsen angett som värdefullt med hänsyn till tjäderpopulationen.

Ledningsnät och Kommunikationer

Text i planen revideras avseende den för flyget MSA-påverkande ytan och krav på meddelande till transsportstyrelsen. Förslagskartan har reviderats så att vägar och järnvägar tydligt framgår även inom utpekade områden.

Riktlinjer för avstånd till kraftledning, vägar och järnvägar samt eventuell störning på de statliga verkens egna kommunikationssystem behandlas i samband med anmälan- eller tillståndsprocess för exploateringar.

Tillståndsansökan, planering och utredning av framkomlighet på eller över vägar och järnvägar görs lämpligast i samband med uppförandet av verk. Frågorna utreds inte vidare i översiktsplanen.

Totalförsvaret (3 kap 95 MB)

Försvarsmakten har inom område K & L godkänt verk. Kommunen har därför svårt att se att områdena som helhet skulle strida mot totalförsvarets intressen. Beskrivningen av de två områdena har förtydligats vad gäller försvarsmaktens restriktiva hållning.

Mellankommunal samordning

Område V utökas så att även Vristulven ingår i området där vindkraft inte ska tillåtas.

Genomförande

Mariestad, Töreboda och Gullspåns kommuner har i vindbruksplanen gjort en fördjupad konsekvensbeskrivning för varje utpekat område. Denna innehåller en bedömning av maximalt antal verk området kan innehålla samt utbyggnadens konsekvenser i och i anslutning till området. Denna fördjupade beskrivning ger en betydligt bättre bild av de värden och kvaliteter som finns inom eller i anslutning till de föreslagna områdena för exploatering än vad som normalt kan ges vid översiktlig vindkraftsplanering. Ytterligare detaljering av miljökonsekvensbeskrivningen är inte aktuellt i detta skede.

Telia Sonera

TeliaSoneras telenät kan störas av olämpligt placerade vindkraftverk. Av detta skäl vill Telia Sonera ha möjlighet att kunna lämna synpunkter på detaljplan och bygglov med anledning av att deras nät kan störas.

***Kommentar:** Noterat.*

Försvarmakten

Har ingen erinran mot områden i Mariestads kommun. Önskar komplettering av texten så att information finns om ”Riksintresset för totalförsvaret”. Då alla riksintresseområden inte kan redovisas öppet måste alla ärenden avseende vindkraft och andra höga objekt remitteras till Försvarmakten. Minst 30 dagar före resning ska dessutom en så kallad Flygsäkerhetsanmälan/uppförandemeddelande skickas in.

***Kommentar:** Synpunkter noterade. Planen kompletteras med förtydligande om riksintressen för totalförsvaret. Se även kommentar Länsstyrelsen.*

Transportstyrelsen

Vindkraftverk kan påverka den luftfartsutrustning som krävs för verksamheten. Vid en flygplats finns olika skyddsföreskrifter som reglerar hösta tillåtna höjd för byggnadsverk av hindersbegränsande ytor. Tillkommande bebyggelse bör därför inte överskrida dessa höjder då det kan begränsa eller omöjliggöra flygtrafik. Mariestads kommun ligger inom den MSA-påverkade ytan, (Minimum Sector Altitud), vid Skövde, Falköping och Lidköping/Hovbys flygplatser. Dessa bör få möjlighet att yttra sig över förslaget. Då även Götene/Brännebrona flygplats kan påverkas bör även de ges möjlighet till att yttra sig. Texten i beskrivningen för luftfart på sidan 17 bör således korrigeras. Föremål över 20 m utanför tätort och 45 m i övrigt ska meddelas Transportstyrelsen.

***Kommentar:** Synpunkter noterade. De områden som föreslås i planen står inte i konflikt med de hindersbegränsade ytor som finns utpekade. Däremot kan konflikt uppstå vid prövning av vindkraftverk utanför föreslagna områden. En upplysning av detta förhållande inarbetas i planen. Företag, intresseföreningar, privatpersoner m fl som anser sig berörda av planförslaget har haft möjlighet att yttra sig i samrådsskedet. Planen har nu bearbetats utifrån inkomna synpunkter och kommunens ställningstagande. Ytterligare tillfälle ges nu för yttrande. Planförslaget kompletteras med upplysning avseende vikten av samråd med berörda flygplatser kommunen avser också att ta kontakt med berörda flygplatser inom ramen för bygglovprövning. Planen revideras angående hinder.*

Sjöfartsverket

Påpekar att eventuella störningar på sjösäkerhetsanordningar såsom hinderljus som kan störa fyrljus etcetera måste uppmärksammas i det fortsatta arbetet. Etableringar längre än 20 km från kusten har normalt ingen betydelse för sjöfarten. Sjöfartsverket har i övrigt inget att erinra. Återkommer med mer detaljerade synpunkter på respektive område när planerna senare aktualiseras.

Kommentar: Noterat, frågeställningen bevakas i bygglovskedet.

Vägverket

Ser det som positivt att planen tar upp behovet av nya vägar till etableringarna. Vägverket ser att planen bör kompletteras med att inför att dispenser krävs för extra långa fordon och den allmänna vägens bärighet m.m. Verket har i övrigt inget att erinra.

Kommentar: Se kommentar länsstyrelsen: Kommunikationer.

Banverket

Banverket ser det som positivt att en samordnad planering för vindkraft sker mellan kommunerna. Järnvägen är ett allmänintresse och/eller riksintresse som ska tas hänsyn till i planeringen.

Kinnekullebanan är av så kallat allmänintresse. Detta bör redovisas och beskrivas i planen. Banverket rekommenderar därför en översyn av kartmaterialet över järnvägens sträckning. Banverket har även utvecklat nya riktlinjer för lämpligt avstånd till järnväg, med vilka planen bör även kompletteras.

MobiSIR är järnvägens kommunikationssystem. Utbyggnad av vindkraft och master kan medföra risk för störningar på kommunikationssystemet. Planen bör beskriva vindkraftsverks påverkan på järnvägens kommunikationssystem. Alla detaljplaner och bygglov som rör vindkraftverk ska därför remitteras till Banverket för granskning.

- Behöver komplettera med information om val av tillfarts- och transportvägar utifrån lämpliga järnvägs korsningar.
- Observera särskilt att Kinnekullebanan korsar föreslaget område E. (Mariestad/Gullspång). Kommer få konsekvenser för hur många verk som kan etableras.

Kommentar: Se kommentar länsstyrelsen: Kommunikationer

Luffartsverket

Påpekar vikten av att flygtrafiken inte får störas. Återkommer vid projektering av verk/parker.

Skogsstyrelsen

Synpunkterna redovisas i länsstyrelsens yttrande.

Riksantikvarieämbetet

Avstår, frågorna hanteras med länsstyrelsen.

Energimyndigheten

Myndigheten bedömer förslaget som väl genomarbetat och att konsekvenser är väl analyserade och redovisade. Anser dock att planen ibland har väl långtgående restriktioner.

Kommentar: Se länsstyrelsen: Allmänt om förslaget.

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen välkomnar den vindkraftsplan som tre kommuner gemensamt tagit fram och bedömer att planen kommer att utgöra ett gott underlag vid kommande lokaliseringsprövningar av vindkraft.

Länsstyrelsen delar planens bedömning i fallet med de närmast belägna vindkraftsområdena och tillstyrker de behov av kompletterande undersökningar gällande skydd av fåglar som diskuteras.

Länsstyrelsen Örebro

Inget att erinra.

Angränsande kommuner

Hammarö

Vi har med intresse tagit del av planen och har inget att erinra.

Lidköping

Konstaterar att Lidköping/Hovby flygplats inte finns med när de närmaste flygplatserna redovisas. Samhällsbyggnadsnämnden menar att hänsyn ska tas till Lidköping/Hovby flygplats influensområde.

Kommentar: Noterat, bevakning sker i bygglovskedet.

Götene

Har inget att erinra under förutsättning att en utbyggnad sker i samråd med Götene kommun och att det område som pekats ut som skyddsvärt ur miljö- och kultursynpunkt i Götene kommuns vindkraftsplan respekteras.

Kommentar: Samråd med Götene kommun kommer att ske inför exploatering av området.

Tibro

Yttrandet berör inte Mariestads kommun.

Kommunala instanser

MTG Kommunalteknik

Inget att erinra.

Miljö- och byggnadsnämnden

- Ser positivt på ambitionen att undvika att sprida ut utbyggnadsområdena över för stora områden, så att människor upplever att det står vindkraftverk överallt.
- Texten på sidan 65 och 66 om att detaljplan krävs för grupper utanför utpekade områden bör kompletteras. Vid tillståndsprövning enligt miljöbalken krävs detaljplan endast om vindkraftverk avses uppföras i områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse.
- Bedömer att utförd avgränsning för den redovisade MKB:n för planen är rimlig.
- Nämnden informerar att även om planen pekar ut ett område måste varje ansökan prövas utifrån de speciella förutsättningar som gäller i varje enskilt fall.

Kommentar: Se kommentar länsstyrelsen.

Tekniska nämnden

Arbetsutskottet har inget att erinra mot det gemensamma förslaget till vindkraftplan.

Kommentar: Noterat. Bevakning sker i bygglovskedet.

Kultur- och fritidsnämnden

Föreslår försiktighet vad gäller utbyggnad på Torsö då utbyggnaden kan bli allt för dominerande i den känsliga kulturbygden.

Kommentar: Noterat. Bevakning sker i bygglovskedet.

Räddningstjänsten, Östra Skaraborg

Har inget att erinra under förutsättning att:

- Behov av framkomlighet för utryckningsfordon tillgodoses.
- Störningar på räddningstjänstens utrustning inte uppstår.
- En bedömning görs för respektive område om riskutredning behövs tas fram.

Kommentar: Noteras

Samhällsföreningar, intresseorganisationer m.fl.

Lugnås hembygdsförening:

Anser att förslaget är acceptabelt avseende de områden som berör föreningens intresseområden. För förslagsområde M bör dock den östliga gränsen flyttas för att hålla ett minsta avstånd på 1 000 meter till bostad, samt att en restriktiv hållning för bygglov av kompletterande verk ska hållas om verk etablering redan skett.

Kommentar: Inom lämpliga områden skall samordning av utbyggnad ske så att områdets verk har en likartad utformning. Se generell kommentar: Buller/avstånd till boende.

Lyrestads samhällsförening:

Anser att handlingen är väl genomarbetad och tillvaratar viktiga värden. Vissa områden kräver dock förtydliganden:

- Placering av verken bör ske centralt inom de utpekade områdena för att minimera risken för störningar.
- Kommunen bör försäkra att markägare kompenseras alternativt får juridisk hjälp att förhandla om intrångsersättning m.m.
- Närboende/kommuninvånare bör erbjudas möjlighet att köpa andelar i anläggningen till gynnsamma villkor. Detta bör skapa good-will.

Kommentar: Friområden har lagts kring andra verksamheter och värden så att verk skall kunna placeras inom hela de utpekade områdena. Kommunen påverkar inte markägarnas möjlighet att få ersättningar eller huruvida det går att köpa andelar i de verk som byggs. Se även generell kommentar: Rättsliga klargöranden.

LRF:s kommungrupp Mariestad

- Anser det som viktigt att alla ska ges möjlighet att köpa andelar.
- Enskilda vindkraftverk ska tillåtas efter prövning i varje enskilt fall.
- Ser att verk som placeras utanför utpekade områden inte görs högre än max 100 m och placering ej sker inom 2 km till annat verk. Dock bör gårdsverk, lägre än 50 m, kunna placeras tätare än 2 km.

Kommentar: Se Lyrestads Samhällsförening. Angående verk utanför utpekade områden se länsstyrelsen: Allmänt om planförslaget.

LRF Töreboda

Yttrandet går i stort ut på att det finns många fler lämpliga områden än de som pekats ut. De menar att förutsättningen att markägaren upplåter mark till vindkraftsetablering kan vara begränsande och medföra att verk inte uppförs på de utpekade platserna, och att områden med bra förutsättningar har valts bort redan i analyssteg 1.

Kommentar: Angående total utbyggnadspotential se Eolus vind nedan.

LRF:s lokalavdelning på Torsö

- Mycket bra att placera en vindkraftspark inom område N på Torsö.
- Ser gärna fler områden på Torsö utöver område N, vänder sig därför emot de begränsningar som beskrivs på sid 66. (Vindkraftverk utan för föreslagna områden).
- Redaktionell ändring om att Dillö inte är naturreservat.
- Ansökningar om uppförande av vindkraftverk ska prövas i varje enskilt fall utan begränsningar i höjd eller närhet till befintliga vindkraftverk.
- Vindkraft kan vara en kompletterande möjlighet till att kunna bo kvar på landsbygden.

Kommentar: Planen revideras angående Dillö. Angående verk utanför utpekade områden se länsstyrelsen: Allmänt om planförslaget. Se även generell kommentar: Kommunal planering.

Torsö byalag

Motsätter sig med bestämdhet all etablering av vindkraft i öriket. Etablering i område N äventyrar positiv utveckling på Torsö och är enligt byalagets tolkning inte förenligt med miljöbalken. Inom området finns även fastigheter (bostäder?).

Det kan inte vara rimligt att inom området (MTG) producera en tiondel av det nationella målet.

***Kommentar:** Mariestads kommun ser vindkraften som en viktig del i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Kommunen gör bedömningen att en vindkrafts-exploatering går att genomföra samtidigt som turistnäringen i kommunen utvecklas. Område N har reviderats så att avståndet till centrala punkter för besöksnäringen har ökat. En vindkraftspark inom området bedöms ge en begränsad påverkan på landskapet som helhet. Se även generella kommentarer: Antal verk och Buller/avstånd till bebyggelse nedan.*

Torsö hembygdsförening

Avvisar alla planer på en vindkraftspark på Fågelö och menar att område VIII även borde omfatta Torsö/Fågelö

***Kommentar:** Se Torsö byalag. Område VIII har reviderats så det sammanfaller med det stora påverkade område som pekas ut i den kommunövergripande översiktsplanen.*

Vadsbo hembygds- och fornminnesförening

Anser att det är viktigt att vindkraftverk placeras i områden så att landskapsbilden förändras så lite som möjligt. Område N (Torsö/Fågelö) kommer sannolikt påverka landskapsbilden negativt. I den mån det går att undvika större vindkraftparker på Vänerns öar bör man undvika detta.

***Kommentar:** Se Torsö byalag*

Intresseföreningen Lugnås stationssamhälle

Anser inte att de berörs.

Företag

Eolus Vind AB (Vårgårda)

Ser det som positivt att som vindkraftsprojektör getts möjlighet att lämna synpunkter på planen. Önskar lämna följande synpunkter:

- Det finns en övertro på datasimulerad vindkartering i planen. De fungerar bra på slätter och nära kust med dåligt i skogslandskap. Gällande etablering i skogslandskap ser vi genom erfarenhet att den lokala geografin har betydelse för produktionen. Vi anser att vissa av dem utpekade områdena inte är lämpliga för vindkraft.
- Vi ifrågasätter en maxhöjd på 100 m inom icke utpekade områden, med hänvisning till hushållning av mark. Ett verk på 100 meter tar lika stor plats som ett verk till en höjd av 150 meter, men producerar enbart en tredjedel av energin jämfört med ett verk på 150 meter uppförd på likvärdig plats.
- Vi är tveksamma till den grundplanering av hur många verk som ryms inom varje område i planen. Då vindkraftverk kan hamna på ömse sidor av bebyggelse inom utpekade områden kan ljudnivån komma att överstigas för dessa bostäder. För en korrekt bedömning av antal verk inom området bör planen kompletteras med beräkning av bullernivåer.

Eolus Vind AB (Hässleholm)

Resonerar kring hanteringen av Mariestads kommuns prövning av tre aktuella verk (Sjöberg 5:1 och Bredsäter 4:14. Dessa verk ligger inom område 18 och har således valts bort i analyssteg 3. Sammanfattningsvis anser Eolus Vind AB att område 18 ska vara ett utpekade område.

***Kommentar:** Inom kommunerna pekas en relativt stor yta ut som lämplig för vindkraftsutbyggnad. Skulle en del av de områden som pekas ut i praktiken ha sämre förhållanden än bedömningen i översiktsplanen visar, kommer kommunerna ändå att kunna ge plats för en betydande tillverkning av el från vindkraftverk. Angående utbyggnad utanför utpekade områden se kommentar länsstyrelsen.*

Angående område 18 så vidhåller kommunen att området inte är lämpligt för vindkraft med den motivering som finns i planen. Tidigare ÖP:s utpekande av området som lämpligt har omprövats i ljuset av den stora utbyggnad som nu står för dörren och möjligheten att ta mer lämpliga områden i anspråk för vindkraftsutbyggnad.

Riksvind

- Betydligt färre verk kan realiseras än vad som presenteras i planen. Mot bakgrund av detta borde fler vindkraftsparker kunna tillåtas. Reglerna begränsar övriga områden.
- Utvidgning av område G (sydväst om Lyrestad), utökning föreslås åt öster.
- Utvidgning av område Riksberg – Högebron (nr 13, sid 57).

***Kommentar:** Angående total potential se Eolus vind. Angående utbyggnad utanför utpekade områden se länsstyrelsen.*

Område G har reviderat så att en mindre del tillkommit öster om området. Som en mindre del av ett i övrigt lämpligt område gör kommunerna bedömningen att tillägget kan ses som lämpligt trots de sannolikt sämre vindförhållandena.

Avseende Riksberg-Högebron så vidhåller kommunen att området inte är lämpligt för storskalig vindkraft med den motivering som finns i planen. Analysens tredje steg utgör en väl så viktig grund som steg 1 & 2 för vilka områden som valts som lämpliga.

Fortum

Det är viktigt att man säkerställer behovet av nya ledningar i planarbetet. I övrigt inget att erinra.

Kommentar: *Noteras*

Privatpersoner

Johnny Axelsson och Marianne Johansson (Stora Grönlid 1)

Påpekar följande:

- På Fågelö finns i dagsläget ett vindkraftverk, det står på Brommö.
- Närmaste bostadsbebyggelse från område N ligger vid Brommöundet och längs vägen vid Fågelövik (Nolby) samt söder om området vid Boda. JA och MJ menar att då Hillartorpsvägen ligger närmare område N än Nolby och att det finns ett planerat permanentboende i Kvarnkärr som är beläget inom område N bör konsekvenserna ses över.
- Badplatserna Skräddaretorp och Hattarevik nås framför allt från väg och inte från sjö som det anges i samrådshandlingen.
- JA och MJ påpekar att en etablering av vindkraftspark av denna omfattning kan äventyra utvecklingen av naturnära turism. Värnerskärgården med Kinnekulle är nominerad av regeringen som biosfärskandidatområde till UNESCO.
- Bullerfria zoner bör värnas och bevaras. De kan inte acceptera att utsättas för ständigt ljud från vindkraftsverk som inte går att stänga av. Anser också att de skuggeffekter som planen beskriver är orealistiska och kan inte acceptera de föreslagna placeringarna på grund av bristande redovisning av skuggeffekter och buller för boende utmed Hillartorpsvägen.
- Anser att konsekvenserna för fågellivet ska utredas mer noggrant.
- Föreslagna etableringar gränsar till riksintresse för friluftsliv och inom området finns två badplatser som kommer påverkas av buller. Området utnyttjas även för jakt och med den omfattande utbyggnad som föreslås och de restriktioner för jakt som gäller inom dessa kommer innebära att jakt inom området sannolikt upphör.
- Sammanfattningsvis bör kommunstyrelsen begrunda de negativa konsekvenser som en vindkraftspark innebär på Torsö. Mariestads skärgård har en stor potential för friluftsliv och naturnära turism, ta tillvara skärgårdens möjligheter utan att förstöra den.

JA och MJ menar vidare att följande frågeställningar ej beaktats tillräckligt:

- Vindkraftspark inom N skulle äventyra biosfärssatsningar, lokala aktörers ambitioner att satsa på och utveckla naturnära turism.
- Bullerfria zoner. ”Torsö är idag bullerfritt och bör så förbli i framtiden”. Hänvisar till GU rapport 1/02 ”Störningar från vindkraft: ...”
- Skuggeffekt. Kan ej acceptera område N med hänsyn till bristande redovisning av skuggeffekter och buller för boende utefter bland annat Hillartorpsvägen.
- Behöver genomföra fler och mer noggranna undersökningar om påverkan på fågellivet.
- Hotar arbetstillfällena och inkomstmöjligheter för boende på Torsö.
- Konsekvenser för jakt.

Kommentar: Planhandlingen revideras angående befintligt verk och väg till badplats. En utbyggnad av storskalig vindkraft på inom område N bedöms ligga i linje med ambitionerna för biosfärsområden. Gränsen för område VIII (inom vilket vindkraftverk inte ska medges) har reviderat så att den sammanfaller med det utpekade stora opåverkade området St2 ”Vänern med vattenområden samt Djurö, Brommö, Kalvöarna, och delar av Torsöskärgården”. För att minska risken för påverkan på framförallt örn och stora flyttfåglar har få områden pekats ut som lämpliga i området mellan Vänern och Skagern. Frågorna behöver utredas inför varje exploateringsprojekt. Se även Torsö byalag samt generella kommentarer: Avstånd till verk och Buller/avstånd till bebyggelse.

Torbjörn Johansson m.fl. Runnäs i Gullspång

Energimyndigheten har inte pekat ut något område inom MTG som utgör riksintresse för vindkraft. Vindkraft bör i första hand etableras inom sådana områden.

Gällande övriga områden anser vi att totalhöjden i överkant på rotorblad ska vara max 75-80 meter. Vindkraftverk ska ej ha tätare placering än 2 km, och inte placeras närmare bebyggelse än 750 meter. Verken ska inte placeras närmare annans fastighetsgräns än 250 meter. All elmatning från verk ske utföras med markförlagd kabel så att ytterligare mark inte tas i anspråk.

Kommentar: Se generella kommentarer, Buller/avstånd till bebyggelse och Kommunal planering nedan. Angående områden utanför utpekade områden se länsstyrelsen: Allmänt om förslaget.

Harald Nilsson, Äspång

Vill att södra delen av Torsö (jordbrukslandskapet) ingår i planen då området har bättre förutsättningar för vindkraft än övriga föreslagna områden inom Torsö. Området kan inte ses som konfliktområde då det finns medtaget i analysen som konfliktområde för motstridiga intressen.

Anser att området Riksberg-Högebron skall utpekade som lämpligt för vindkraft. Hänvisning enligt punkt 4 saknar relevans då detta beskriver området runt Sjötorp med Värnens strand och lövskog samt kulturmiljön kring Göta kanal. Vid djupare betraktelse kan slutsats dras att påverkan på Göta kanal är minimal.

Att med en vindkraftsplan begränsa området för vindkraftsutveckling enligt beskrivning på sidan 66 är inte förenligt med Plan och bygglagen. Enligt PBL ska marken användas för de ändamål för vilka området är mest lämpade. Område 13, sidan 57, bör således vara rekommenderat område för vindkraft enligt tidigare resonemang om val av områden. Det bör även framgå i planen att övriga områden också har möjlighet att kunna byggas med parker och inte ska vara annorlunda begränsade i storlek än de områden som är rekommenderade.

Kommentar: Södra delen av Torsö utgör kommunalt skyddsområde för kulturmiljön. Angående området Riksberg-Högebron, se Riksvind. Angående verk utanför utpekade områden se länsstyrelsen: Allmänt om planen. Se även generell kommentar: Kommunal planering.

C Grundel, L Lundh, C Löfgren, R Sundström, T Sundström och I Torrång, Gullspång / Tyresö

Anser att planförslaget på det hela taget är logiskt och väl genomarbetat. Har dock följande avvikande synpunkter.

- Avstånd till bostadshus bör vara likvärdig över hela landet och vara minst 600 meter.
- Rekommenderad högsta höjd på vindkraftverk i de områden som varken är lämpliga eller olämpliga bör vara lägre än planförslagets 100 meter då visuella påverkan blir större ju högre de är.

Kommentar: Se generell kommentar: Buller/avstånd till Bebyggelse. Riktlinjerna för utbyggnad utanför utpekade områden har reviderat så att högre verk kan medges dock med större inbördes avstånd.

Christina och Mats Orvet, Fågelö

Hyser oro över hur vindkraftsetableringen kommer att påverka deras närmiljö främst ur bullerhänsyn. Ställer sig frågande till att kunna bo kvar och ser stora risker för hälsoproblem. Utrycker även oro för ekonomisk förlust om man känner sig tvingade att flytta. Instämmer i övrigt med Torsö byalags skrivelse.

Kommentar: Se generella kommentarer: Antalet verk, Buller/avstånd till bebyggelse och Kommunal planering

Olle Karlsson och Kerstin Hjelmare, Brommösund, Torsö

- Med en vindkraftspark i område N skulle stiftsreservatet Tjäderåsen bli helt spolie-
rat.
- Hattareviks badplats, Skräddaretorps badplats och Skräddaretorps naturcamping
skulle vid en vindkraftparksetablering bli kraftigt påverkade i form av buller och för-
lora sin attraktionskraft m.m.
- Med en park inom område N skulle havsörnsstammen ställas inför en överhängande
risk för decimering.
- Med en park inom område N skulle attraktionskraften väsentligt minska (för boende)
eftersom naturvärden och tystnad är två tillgångar som skulle försvinna.
- Motsätter sig att kommunen avsätter Fågelö som lämpligt för en vindkraftspark.

***Kommentar:** Se Torsö byalag samt J Axelsson och M Johansson ovan. Se även generella kommentarer: Antalet verk, Buller/avstånd till bebyggelse och Kommunal planering*

Hans Gustafsson, Töreboda

- Utöka område G i enlighet med Riksvind.
- Utöka Riksberg – Högebron i enlighet med Riksvind.

***Kommentar:** Se Riksvind*

Lola Odén, Fågelö

- Uppger att hennes boendemiljö skulle bli totalt förstörd om planerna på vind-
kraftspark (inom N) skulle verkställas.
- Mariestads kommun underskattar Torsö/Fågelö som turistattraktion.
- Emot all utbyggnad av vindkraft på Torsö

***Kommentar:** Se Torsö byalag samt J Axelsson och M Johansson ovan. Se även generella kommentarer: Antalet verk och Kommunal planering*

Tommy Andersson, Mariestad

Föreslår att kommunen ska avslå etablering av vindkraft i N Torsö/Fågelö. Föreslår att det görs en fördjupad studie över vad vindkraftsetableringen på Torsö kommer att innebära i ett längre perspektiv. Är det t.ex. attraktivt att bo i Sjöstaden och sitta på balkongen och se solen gå ned i en vindkraftspark?

***Kommentar:** Se Torsö byalag. Se även Generella kommentar Kommunal planering.*

Generella kommentarer

Intresset för vindkraftsetablering inom Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner är högt. Kommunerna har därför beviljats stöd till planeringsinsatser för vindbruk från Boverket i ett steg att arbeta fram riktlinjer i form av en översiktsplan för bedömning av vindkraftsansökningar. Översiktsplanen redovisar lämpliga områden för utbyggnad av vindkraft inom Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner, detta trots att inga områden inom kommunerna ansetts vara så goda för vindbruk att de utgör ett nationellt intresse. Kommunernas uppfattning, baserad på erfarenheter från andra delar av landet, är att vindkraftverk kan ha en mycket stor påverkan på sin omgivning och på landskapet som helhet.

Kommunen har helhetsansvaret för den fysiska planeringen. Avsikten med planen är att redovisa de områden där stora vindkraftverk vid en samlad bedömning kan anses vara en lämplig markanvändning och koncentrera dem där. Utanför dessa områden avses vindkraft endast medges i sådan omfattning att de inte kan anses ge någon större påverkan på landskapet i stort eller någon betydande miljöpåverkan. Energiproduktionen är i sådana lägen underordnad andra värden som kommunen bevakar i den fysiska planeringen.

Antalet verk

Kommunens planering utgår inte från att ett i förväg fastställt antal verk eller mängd el ska produceras inom kommunen, istället har en bedömning av vilka områden som är lämpliga för vindkraft gjorts. Kommunen har ingen möjlighet att tillse att verk uppförs utan skapar genom sin myndighetsutövning förutsättningar för en exploatering. Det är därför svårt att bedöma hur många verk/hur mycket el som kommer att produceras inom kommunen.

Under samrådet har jämförelser gjorts med den el som konsumeras inom kommunen samt med rikets mål för utbyggnad satt i relation till kommunens storlek. Kommunen fäster ingen vikt vid dessa jämförelser eftersom elproduktion och elkonsumention sker i ett integrerat Nordiskt och Europeiskt system. Elkraft bör produceras där det är mest lämpligt, en del sådana områden finns inom kommunernas gränser.

Buller/avstånd till bebyggelse

Vindkraftverk avger buller som kan vara störande. Bullret klassas som industribuller. Inför varje vindkraftsetablering ska sökanden visa att bullernivåer inte överskrider gällande riktvärden vid omkringliggande byggnader. Riktvärdena är beroende av den verksamhet som pågår i byggnaderna.

Störning i form av skuggor är mindre vanligt än buller. Även för dessa störningar finns fastställda riktvärden. Sökanden ska i sin ansökan om att få uppföra vindkraftverk påvisa att dessa värden inte kommer att överskridas.

I översiktsplanen görs en buffring kring befintlig bebyggelse som utnyttjas som gräns för lämpliga områden för vindkraft. I samrådshandlingen är denna buffring satt till 500 m från bostadsbebyggelse. Det innebär att kommunen inte anser det lämpligt med vindkraftverk närmare bostadshus än 500 m även om riktvärden för buller eller skuggor inte överskrids.

Rättsliga klargöranden

Hur mark får användas styrs i Sverige huvudsakligen av Plan- och bygglagen (PBL), Miljöbalken (MB) och Jordabalken.

PBL

PBL är den lag som reglerar hur och för vilket ändamål mark kan exploateras. Regleringen står på tre ben: Översiktsplan, Detaljplan och Bygglov.

Översiktsplanen (ÖP), i vilket denna plan är en del, utgör en kunskapsbank och en viljeinriktning för kommunen som helhet. Planen är inte bindande och ger inga juridiska rättigheter, men innehåller avvägningar mellan allmänna intressen och ger en bild av hur mark bör användas för att uppnå de mål som kommunen har för framtiden.

Detaljplan används för att sammanjämka allmänna intressen med enskilda intressen, eller motstridiga enskilda intressen. Avsikten med detaljplan är att den demokratiska processen skall leda fram till ett regelverk för hur grannar skall förhålla sig till varandra och ge fasta regler för hur ett område får exploateras.

Bygglov är ett tillstånd att uppföra en viss byggnad. Bygglov kan kommunen ge inom och utanför detaljplanelagt område. För de flesta byggnader krävs bygglov och kommunen ska pröva om det är lämpligt att bygga enligt ansökan, med hänsyn till en mängd faktorer.

Detaljplaner och Bygglov är juridiskt bindande myndighetsbeslut som kan överklagas. Både den som fått/blivit nekad lov, och de som anser sig berörda av en plan eller ett lov kan överklaga.

Miljöbalken (MB)

Miljöbalken avser skydda natur-, kultur- eller andra samhällsvärden mot skada eller störning. MB ska också skydda människors hälsa och säkerhet. Balkens omfattningsområde är relativt brett. Verksamheter som bedöms kunna ha betydande miljöpåverkan ska utredas enligt regler i MB (tex Miljökonsekvensbeskrivning). Med stöd av MB kan kommunen eller länsstyrelsen ge tillstånd för verksamheter, och meddela olika villkor för att verksamheten skall få etablera sig på en viss plats.

Jordabalken

Jordabalken reglerar ägande av mark och innehåller grannerättsliga regler för hur en markägare får påverka en annan (oftast intilliggande). I huvudsak gäller att grannar inte får skada varandras marker. Med skada menas vanligen faktiska intrång, att åtgärder på

en fastighet resulterat i förändrade markförhållanden på en annan eller utsläpp av vatten från en fastighet till en annan fastighet. Utsikt, skugga, och fastighetens marknadsvärde avses normalt inte.

Kommunal planering

Kommunal planering syftar till att klargöra hur mark, vatten och samhällets resurser bäst används för att nå de mål som bestämts gemensamt i demokratisk ordning. Den kommunala planeringen lutar sig mot PBL i vilken det fastslås att kommunerna ansvarar för användningen av mark och vatten i kommunen. Kommunen ska planera för en så effektiv och god markanvändning som möjligt, och försöka sammanväga enskilda intressen. Kommunen ansvarar också för att bedöma och väga samman allmänna intressen.

Förslag till revideringar

- Lämpligt område G revideras i öster.
- Lämpligt område N revideras så att avståndet till centrala punkter för besöksnäringen ökar.
- Ej lämpliga områden revideras så de sammanfaller med stora opåverkade områden i den kommunomfattande översiktsplanen.
- Riktlinjer utanför utpekade områden revideras så att vindkraft endast får uppföras så länge det inte har någon större påverkan på landskapet och inte innebär en risk för betydande miljöpåverkan.
- Förslagskartan revideras så att vägar och järnvägar framgår tydligare inom utpekade områden
- Planen revideras avseende generellt riksintresse för totalförsvaret och anmälan av hinder för luftfart.

Mariestads kommun

Kristofer Svensson